

לס הזה בשביל חדרי התרבות שלהן. מובן שרכישה זו באה על חשבון צרכים אחרים.

★ ★ ★

באותו יום הוזכר השבועון המסויים שנית, מעל דוכן הכנסת. הפעם זה נגע ל מחלקת המודעות של הממשלה.

ח"כ יוסף שופמן מנח"ל העלה הצעה לסדר היום, בה טען כי המחלקה הממשלית, המקבלת הנהגה גדולה מכל העיתונים, עוסקת גם במסירת מודעות עבור מיפעלים כלכליים השייכים לממשלה, והמתחרים עם מיפעלים פרטיים. בכך פוגעת המחלקה ה ממשלתית גם במישרדי הפירוסום הפרטיים, וגם במיפעלים מתחרים, המשלמים מחיר גבוה יותר עבור מודעותיהם.

סגן שר האוצר, צבי דינשטיין, הכחיש את עיקר הטענה, הציע להוריד את ההצעה מסדר היום. לכך התנגד אורי אבנרי, שה ציע להעביר את ההצעה להעדה, ובין השאר אר העלה בחיוב נקודה חדשה למכרי:

"מסירת המודעות מסעם מחלקת המודעות הממשלתית משמשת במידה רבה מאוד כמכשיר לשיחוד פוליטי ולהענשה פוליטית. חברות הפירוסום הפרטיות צריכות לדאוג ללקוחות שלהן. לכן הן בוחנות מה הם המכשירים הטובים ביותר לפירוסום סחורי

למרות ש"העולם הזה" הוא ה עיתון היחידי בארץ שעורכו יושב בכנסת, אין אנו מנצלים עובדה זו כדי להעלות בבית המחוקקים עניינים הנוגעים בעיתון זה דווקא. אולם יש מיקרים יוצאים מן הכלל — והשבוע אירעו שניים.

שניהם מצדיקים התעניינות מיוחדת. העניין הראשון נגע בשר משה דיין. לפני שבועות אחדים שלחו לנו כמה סטרי דנטים ישראלים, הלומדים בהולאנד, עיתון הולאנדי, ובו הופיעה השמצה פרועה נגד העולם הזה. החותם עליה, בשמו ובתוארו המלא: "קולונל מרדכי בראון", שהוא קצין החינוך הראשי של צה"ל, עוד מן הימים שבהם שררה מתיחות מתמדת בין העסקנים הפוליטיים במישרד הביטחון ובין השבועון המסויים. בארץ הוא ידוע בשם "מורלה".

וכך אמר הקולונל לדברי אותו שבו עין יהודי-הולאנדי: "השבועון העולם הזה הוא בגדר חומר קריאה שעליו חל איסור צבאי בישראל. במרוצת השנים השמיץ עיתון זה את הצבא, לעיתים חוזרות ונישנות.

יתר על כן, השבועון הוא פורנוגרפי, ואינו מאמינים שיהיה זה לסובת החיילים הישראלים לקרוא את זה."

נראה לנו, כי הצהרה כזאת חורגת הרחק מעבר לסמכותו של קצין חינוך ראשי. על כן הגיש אורי אבנרי על-כך שאילתה לשר הביטחון. עוד לפני שזכינו לתשובה, קיבלנו הודים עליה מהולאנד. העיתונאי שריאין את בראון בהולאנד הודיע לי כי "הקולר" נל" אומנם אמר לו את הדברים, אך ששלח בינתיים הכחשה רשמית. בהכחשה זו אמר בראון, כי הביקורת שהובאה בשמו אינה מוצדקת, וכי הוא מצטער על הפירוסום ב עיתון.

★ ★ ★

השבוע ענה דיין מעל דוכן הכנסת על השאלה, כלהלן:

שאלה: האם מסר בראון ראיון לעיתון תון הני"ל? האם הורשה למסור את הראיון הני"ל? אם כן — עליי מי? האם הדברים שנאמרו בפיו של בראון נאמרו גם על דעת המפקד שהתיר מסירת הראיון? האם אמר בראון שהשבועון הני"ל הוא עיתון מגונה? האם הדברים נאמרו על דעת תו האישי, או על דעת שילטונות הצבא? אם נאמרו על דעת שילטונות הצבא — מה הם הקריטריונים לקביעת מוסריותו של עיתון? עליי מי נקבעו?

תשובת דיין: אלוף-משנה מרדכי בראון קיבל אישור שילטונות צה"ל לצאת בשליחות הסוכנות היהודית ההולאנדית. ה שליחות לא היתה מטעם צה"ל, וממילא לא סיפל גורם צבאי כלשהו באישור ראיונות או הרצאות.

שאלה: האם חל איסור על קריאת העולם הזה בצה"ל?

תשובת דיין: לא.

שאלה: האם השמיץ העיתון הני"ל את צה"ל? אם כן — מתי?

תשובת דיין: אינני יודע.

שאלה: האם קיימים קריטריונים לגבי קריאת עיתונים, כולל שבועונים, בצה"ל? אם כן — מה הם הקריטריונים?

תשובת דיין: יש קריטריונים של חלוקת עיתונים, הנקבעים עליי ועדת הכספים של הכנסת, וראה נא בקשר לכך את התשובה שאילתה שלך מס' 1081.

מובן שאין קריטריונים לקריאת עיתונים.

כאן כדאי להבין היטב את הדבר: (ועדת הכספים של הכנסת, המורכבת מי עסקני המיפלגות הגדולות, קבעה בשעתו מפתח לרכישת עיתונים מטעם צה"ל. מפתח זה אינו אלא חלוקת-שלל מיפלגתי, ש באמצעותו מחלקות המיפלגות הגדולות סובסידיות לביטאונותיהן, על-חשבון צה"ל.

מישרד הביטחון היה נוהג לרכוש כמות סבירה של גיליונות העולם הזה עבור צה"ל. רכישה זו נפסקה בקיץ 1950, בעיקר בות מאמר שפורסם בעיתון, ואשר מתח ביקורת על גיוס-הבנות.

מאז — במשך 18 שנה — אין מישרד הביטחון רוכש עבור חיליו אף גיליון אחד של העולם הזה. למרות שזהו אחד העיתונים הנקראים ביותר בצה"ל — ואולי ה עיתון הפופולארי ביותר בקרב החיילים והקצינים. חיילים רבים מקבלים את העולם הזה בדואר, אם מבתיהם אם ישירות ממחלקת המנויים שלנו.

סידור זה הביא לכך, שיחידות רבות מוציאות כסף מקופותיהן כדי לרכוש את העו

מורדה בראון

תם, ומסרות את המודעות בהתאם לכך. לא כן מחלקת המודעות הממשלתית. היא מסורת מודעות לעיתונים שאין להם תפוצה בכלל, עיתונים בעלי תפוצה פיקטיבית, עיתונים הקיימים רק כדי לפרסם את נאומיהם של חברי הכנסת של המיפלגה המוציאה את העיתון. עיתונים אלה זוכים ליבול גדול של מודעות ממשלתיות, שאינן אלא סובסידיה ממשלתית, פשוטו כמשמעו, חלוקת כספי הציבור למיפלגות.

לעומת זאת יש עיתונים בעלי תפוצה גדולה מאוד, שעליהם הטילה מחלקת המודעות הממשלתית חרם מוחלט. אני עובד במיקרה בעיתון מסויים. הממשלה יודעת מהי תפוצתו, לידי מי הוא מגיע, עם אילו שיכבות נמנים הקוראים. היו מישרדי-ממשלה שרצו לפרסם את מודעותיהם דווקא ב עיתון זה, מתוך ההנחה שהעיתון נקרא דווקא עליי השכבות שהמודעות מכוונות אליהן.

אך מחלקת המודעות הממשלתית השייכה: לא. יש הוראה שלא למסור מודעות ממשלתיות לעיתון זה.

להוראה זו אין כל קשר עם שיקול כספי, שוט קשר עם שיקול של כדאיות, שום קשר עם האינטרס הכלכלי של המיפעלים הממשלתיים. השיקול הוא פוליטי מובהק. זרם המודעות הממשלתיות, הממלא תפקיד לא קטן במשק העיתונים, מכונן בעיקרו על ידי שיקולים מיפלגתיים, בלי קשר למסירת המודעות ולאנטרס הממלכתי.

אגב, מציאות זו לא השתנתה גם אחרי שהשר ישראל גלילי קיבל לידי את ענייני ההסברה, הכוללים מחלקה זו. כמו בימי בגין-גריון ואשכול, ממשיכה המחלקה לפעול על-פי קו בימי השר גלילי.

האנשים משתנים. המימסד אינו משתנה.

איש כסף

ויהי אור... הוסף למצלמתך את האביזר החיוני ביותר

Metz mecablitz

מבזק

- מיץ - הופך חושך לאור
- מיץ - הופך כל חלום להישג
- מיץ - הופך כל אירוע לחג
- מיץ - התוספת החיונית לצילומי אור ובשמש
- לרשותך 5 מבזקי מיץ לחובבים, למתקדמים ולצלם המקצועי
- בקש פרטים והדגמה בחנויות הצילום המעולות
- הדר - סוכנויות לצרכי צילום בע"מ ת. ד. 21103 תל-אביב

אורי אבנר

אלנבי 29

לבנות הנעורים
אם הנך צעירה, ספורטיבית
אופנת צופתי בשווינך!

העולם הזה, שבועון החודשות הישראלי המערכת והמנהלה: תל-אביב, רח' קרליבך 12, טלפון 30134, ת.ד. 136 • מען מברקי: עולמפרס • דמוס משה שהם בע"מ, תל-אביב, רח' פיץ 6 • גלוסופח: צינגורסיה כספי בע"מ, העורך הראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.